

ÇİN'İN COVID-19'LA MÜCADELESİ: SAĞLIK İPEK YOLU ve KÜRESEL PROPAGANDA SAVAŞLARI

Nilgün ELİKÜÇÜK YILDIRIM

Dr. Öğr. Üyesi, Atılım Üniversitesi, Uluslararası İlişkiler Bölümü
nilgun.eyildirim@atilim.edu.tr | ORCID: 0000-0002-4006-1401

Özet

Küresel salgın Çin ve ABD arasındaki ekonomik ve teknolojik sert güç rekabetine yoğunluk kazandırırken aynı zamanda Covid-19'la mücadeleye verdikleri ekonomik ve politik cevaplar üzerinden bir yumuşak güç yarışı da doğurmuştur. Fakat Çin'in yumuşak gücünü arttırmak için başvurduğu yöntemler kimi zaman propagandaya dönüşmüş ve iki büyük güç arasındaki mücadeleye bilgi ve anlatı savaşları yeni bir alan olarak eklenmiştir. Bu bağlamda çalışmada öncelikle Çin'in küresel salgında yumuşak gücünü arttırmak için izlediği stratejiler Sağlık İpek Yolu ve ortak kader topluluğu kavramları etrafında analiz edilecektir. Ardından Çin'in, hem salgınla mücadelesini dünyaya daha iyi anlatmak hem de bu dönemde Çin'in uluslararası alandaki imajını korumak ve yükseltmek için nasıl bir küresel propaganda ağı yarattığı ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Çin, Yumuşak güç, Küresel propaganda

CHINA'S STRUGGLE WITH COVID-19: HEALTH SILK ROAD AND GLOBAL PROPAGANDA WARS

Abstract

While global pandemic has intensified the economic and technological hard power rivalry between China and the United States, it has also spawned a soft power race over their economic and political responses to the fight against Covid-19. However, the methods used by China to increase its soft power have sometimes turned into propaganda and information and narrative wars have been added to the struggle between the two great powers as a new field. In this regard, firstly, the strategies that China follows to increase its soft power in the global pandemic will be analyzed around the concepts of Health Silk Road and community of common destiny. It will then be discussed how China has created a global propaganda network both to better tell its fight against the pandemic to the world and to protect and enhance China's image in the international arena during this period.

Keywords: Covid-19, China, Soft power, Global propaganda

1. Giriş

Küresel salgın küreselleşme, küresel tedarik zincirleri, uluslararası güç dengesi ve uluslararası örgütlerin işleyiş biçimleri gibi Covid-19 öncesi uluslararası sistemin temel dinamiklerinde bir değişim olup olmayacağı gibi hususlarda uluslararası ilişkiler yazını en çok meşgul eden konuların başında gelmektedir. Küresel salgın öncesi var olan ve salgınla daha da körüklenen ABD ve Çin arasındaki stratejik mücadele, bu tartışmaların neredeyse hepsini içine alacak çok boyutlu bir mevzi savaşına dönüşmüştür. Maske, kişisel koruyucu ekipman ve diğer tıbbi malzemelerin yanı sıra ilaç tedarikinde de büyük ölçüde Çin'e bağımlı olan dünya ve özellikle ABD, salgında küresel tedarik zincirindeki yaşanan aksaklıkların sağlık sistemlerini ciddi oranda etkileyecek bir boyuta dönüşmesinin ardından, Çin'de üretim yapan firmalara teşvikler sunarak üretim merkezlerini daha yakına taşıma yoluna gitmeye başlamışlardır (Joshi, 2020, s. 19). Salgın öncesi, uluslararası liberal ekonomik sistemin temel direği Dünya Ticaret Örgütü üzerinden tartışmaya açılan uluslararası örgütlerin yapısı ve işleyişine salgınla birlikte Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) de eklenmiş ve ABD, DSÖ'yu Çin-merkezli politikalar izlemekle suçlamıştır. Hemen akabinde ABD'nin DSÖ finansmanında kesintiye gitmesi, ABD'nin liberal sistemi otoriter devletlerin yönetimine bıraktığı gibi yorumların yapılmasına neden olmuştur (Gilsinan, 2020). Salgınla mücadelede ABD'nin kötü sınav veren ülkelerden biri olması hem uluslararası sistemdeki Amerikan liderliğinin sorgulanmasına hem de otoriter rejimlerin salgınla mücadele yöntemlerinin, o rejimler lehine olumlu bir hava yaratmasına yol açmıştır. Bu yüzden siyasi rejim, siyasal sistem ve devlet kapasitesinin küresel salgınla mücadelede ne derece rol oynadığı uluslararası ilişkiler ile siyaset biliminin eş zamanlı tartıştığı konular haline gelmiştir (Greer vd., 2020; Stasavage, 2020). ABD dışında, İtalya ve İspanya başta olmak üzere AB ülkelerinin dünyadaki en çok vaka görülen ülkeler olması topyekün Batı'nın düşüşü ve demokrasilerin zayıflığı gibi bir süredir devam eden endişelerin doğrulandığını düşündürmüştü ve otoriter rejimleri güçlendiren yeni söylemlerin oluşmasına zemin hazırlamıştır (Jaishankar, 2020, s.23). Özellikle AB üye ve aday ülkelerinde, salgının ilk zamanlarında AB'nin yeterli kaynak sağlamadığı, kurumsal bir mücadeleden ziyade ulusal bazda bir mücadelenin ön plana çıkarıldığı gibi kırılganlıklar, zaten otoriterleşme eğilimi gösteren Macaristan ve Sırbistan gibi ülkelerin AB'den daha da uzaklaşmalarına bir vesile olmuştur (Matura, 2020; Subotić ve Miloš, 2020). Bu yüzden salgın, ABD-Çin mücadelesine ekonomik, askeri ve teknolojik boyutlarda yoğunluk kazandırırken, aynı zamanda daha önce özellikle Çin'in düşük profil izlediği yeni bir mevzi eklemiştir: bilgi savaşları (Edel ve Rapp-Hooper, 2020). ABD-Çin rekabetinin yeni bir alanı olan bilgi savaşlarında, ABD Çin'i virüsün kaynağı olmak ve virüsle mücadele yöntemleri konusunda eleştirirken, Çin Covid-19'la birlikte düşüşe geçen uluslararası imajını Çin'in hikayesini dünyaya iyi bir şekilde anlatmak (telling China's story well) söylemiyle küresel bir propaganda ağı yaratarak tekrar yükseltmeyi ve süreci tersine çevirmeyi amaçlamaktadır (Gill, 2020, s.98).

Küresel salgın, günlük hayat pratiklerinin değişmesinde önemli bir dönüm noktası olsa da uluslararası politikanın zaten temel tartışma konularının daha da alevlenmesi dışında doğrudan bir dönüşüme yol açmayacak gibi görünmektedir (Drezner, 2020). Fakat salgının uluslararası politikanın dinamikleri açısından ortaya çıkardığı en önemli gerçek Çin'in dünyanın ikinci büyük ekonomisi statüsünü elde ettiği 2010 yılından sonra dünyanın gördüğü ilk küresel krizde yaşanan lider boşluğudur. Geleneksel olarak uluslararası

krizlerde ABD'nin atacağı adımlara odaklanan Avrupa ve Asya ilk defa bir krizde, ABD'nin kolektif bir mücadeleye ön ayak olmak yerine, uluslararası örgütleri ve devletleri eleştirdiği bir bilgi savaşının ortasında bulmuşlardır kendilerini. Daha da önemlisi Donald Trump'ın izlediği dış politikanın sonucu olarak enformasyon ve dezenformasyon kampanyalarında dahi müttefiklerini ikna edemeyen bir ABD'nin güvenilirliğinin ciddi manada sorgulandığı bir döneme girilmiştir (Cameron, 2020, s. 217). Çin ile Amerika arasındaki rekabete bilgi ya da propaganda savaşlarının eklenmesi, küresel salgının en azından şimdilik uluslararası politikaya getirdiği iki önemli değişikliğin sinyallerini vermektedir. İki uluslararası güç dengesinin aktörlerinin netleşmesidir. ABD'nin lider sorumluluğu üstlenmek yerine, Çin'i suçlayıcı bir söylem geliştirmesi, hem Çin'i uluslararası statü hiyerarşisinde ABD'nin tam karşına yerleştirmiş hem de uluslararası politikanın küçük ve orta ölçekteki aktörlerine artık dünyanın iki farklı ağırlık merkezinin olduğunun net bir fotoğrafını göstermiştir. İkincisi ise, Çin'in Xi Jinping döneminde temelleri atılan ve salgınla birlikte görünürlük kazanan pasif/savunmacı bir dış politika stratejisinden daha aktif/saldırgan bir stratejiye geçiş yapmasıdır (Zhu, 2020 ; Yan, 2014). Önemli bir kısmı propaganda teknikleri içeren aktif stratejiyle ulaşılmak istenen amaçlar ise Çin'in salgınla mücadelesinin diğer ülkelere model olacak bir başarı hikayesi olarak tanıtılması ve Çin'e bu mücadelede küresel liderlik rolü atfeden bir anlatının dünyaya yayılmasıdır (Cook, 2020). Aslında Çin'in uluslararası alanda Covid-19'la mücadelesi hem propaganda hem de yumuşak güç unsurlarını içerisinde barındırmaktadır. Çin'in, yerel ve merkezi hükümetler, kamu iktisadi teşebbüsleri, özel şirketler ve Çinliler tarafından yapılan bireysel bağışlar yoluyla özellikle salgına hazırlıksız yakalanan Avrupa, Ortadoğu ve Güneydoğu Asya ülkelerine sağladığı küresel yardım ağı, Çin'in yumuşak gücünü arttırmaya yönelik faaliyetler olarak görülebilir. Fakat Çin küresel salgınla ilk defa sadece ulusal değil uluslararası kamuoyunu da hedef alan bir bilgi savaşı yürütmektedir. Bu yardımların Çin'in medya kuruluşları aracılığıyla çok fazla gündem yapılması ve Çinli diplomatların sosyal medya platformları üzerinden uluslararası alanda bilgi akışını ve algıları değiştirmek istemeleri, Çin'in politikasının aynı zamanda bir küresel propaganda üzerine kurulu olduğunu gözler önüne sermektedir. Bu bağlamda çalışmada küresel salgın boyunca Çin'in yumuşak gücünü arttırmak için izlediği stratejiler "Sağlık İpek Yolu", "ortak kader topluluğu" ve "maske diplomasisi" kavramları etrafında tartışılacaktır. Ardından Çin Komünist Partisinin (ÇKP), Çin'in hikayesini daha iyi bir biçimde anlatmak sloganıyla sosyal medya platformlarında diplomatlar üzerinden ve devlet medya kuruluşları aracılığıyla uluslararası kamuoyunu hedef alan propaganda kampanyasının analizi yapılacaktır.

2. Çin'in Sağlık Diplomasisi

Sağlık İpek Yolu, Kuşak ve Yol Girişimi (KYG) kapsamında Xi Jinping tarafından ilk defa 2017 yılında Cenevre'de dile getirilmiştir. Akabinde KYG ülkelerinin toplum sağlıklarının geliştirilmesi amaçlayan Sağlık İpek Yolu'nun inşası için Çin ile DSÖ arasında mutabakat muhtırası imzalanmıştır (Lancaster vd., 2020, s. 3). Sağlık İpek Yolu kavramı, girişim ülkeleri arasında bulaşıcı hastalıkların önlenmesi ve kontrolü, tıbbi sistem ve sağlık kapasitelerinin geliştirilmesi, personel eğitimi ve değişimi, geleneksel ilaç ve sağlık eğitimi ile afet yardımında işbirliğinin teşvik edilmesi gibi birtakım amaçları barındıran bir küresel halk sağlığı işbirliği nüvesi olarak ortaya koyulmuştur (Chen vd., 2019, s. 2). Sağlık İpek Yolu, Çin'in özellikle

ülke içinde salgını nispeten kontrol altına alması sonrası, salgının yayıldığı diğer ülkelere yaptığı tıbbi yardımlarla birlikte tekrar gündeme gelmiştir. Çin yetkilileri, Sağlık İpek Yolu kapsamında 89 ülke ve 4 uluslararası örgüte yardımda bulunduğunu açıklamıştır (FMPRC, 2020). 24 ülkeye tıbbi uzmanlar göndermenin yanında, ayrıca Çinli uzmanlar 170'den fazla ülkeyle video-konferans yoluyla yapılan görüşmelerle virüsün tedavisi ve bugüne kadar edindikleri tecrübeleri paylaşmışlardır (Zoubir, 2020, s. 1). Xi Jinping çevrimiçi G-20 liderler olağanüstü zirvesinde, Sağlık İpek Yolu'na ek olarak yine Xi Jinping döneminin önemli politika formülasyonlarından biri olan ortak kader topluluğunu küresel salgınla mücadele kapsamında yeniden dile getirmiştir. Xi Jinping bu zirvede Çin'in sorumlu büyük güç olarak salgınla hem ulusal alanda hem de uluslararası alanda insanlık için ortak kader topluluğu prensibiyle mücadele ettiğini ifade etmiştir (Dorman, 2020, s. 3). Yine Xi Jinping Çin'in küresel halk sağlığına yaptığı katkının ortak kader topluluğu kapsamında iyi bir gelecek inşa etme amacı taşıdığını dile getirmiştir ("Commentary: In war against," 2020). Ortak kader topluluğu Xi Jinping döneminin diğer girişim ve kavramlarında olduğu gibi anlaşılması zor ve ekonomik, askeri ya da politik mi bir muhtevasının olduğu net açıklanmayan kavramlardan biridir (Zhang, 2018). Genel itibarıyla Çin'in yeni bir küresel yönetim modeli olarak ortaya attığı ortak kader topluluğu ABD dış politikasının kurucu ilkelerinden Açık Kader'e (Manifest Destiny) karşı Çin vizyonunun kapsayıcılığını ve insanlığın topyekûn kalkınmasını hedefleyen bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Ramachandran, 2020). Ortak kader topluluğu Xi Jinping yönetiminin politika, güvenlik, ekonomi, kültür ve çevre gibi pek çok alanda Çin'in kapsayıcı dünya düzeninin nasıl olacağı konusunda birtakım alt metinler içeren bir politika formülasyonudur. Buna göre, politik alanda ortak kader topluluğu çatışma yerine diyalogu ön plana çıkarırken, güvenlik alanında ise Soğuk Savaş mantalitesinden uzak ortak, kapsayıcı, iş birliğine dayalı ve sürdürülebilir bütüncül bir yönetim tesis etmeyi amaçlamaktadır. Ekonomik alanda açık, kapsayıcı ve kazan-kazan iş birliğine dayalı bir küresel piyasa yaratmayı hedefleyen bu formülasyon, kültür alanında ise kültürel farklılıklara saygı duymak ve farklı medeniyetler arasında bir ahenk yaratma çabası olarak ifade edilmektedir. Çevre konusunda ise Çin kültüründen ilham alınarak insan ve çevresi arasındaki uyumun sağlanması ve yeşil kalkınmanın başarılmasıdır (Rolland, 2020, s.39). Yani Açık Kader, ABD'nin demokratik ve liberal Amerikan değerlerinin evrensel değerler olarak dünyaya yayılmasına hizmet eden bir kavramken (Mountjoy, 2009, ss. 9-21), ortak kader topluluğu Çin tarafından evrensel Çin değerleri yaratmak yerine, her ülkenin kendi değerlerine saygı duyan ve dünyayı tek-tipleştirmeye çalışmayan bir büyük güç vizyonu olarak sunulmuştur (Rolland, 2020, s. 40).

Bu bağlamda, Çin, küresel krizde Amerikan-merkezli dünyanın pratiklerine üstü kapalı bir eleştirisiyle ortak kader topluluğu ve Sağlık İpek Yolu gibi ürettiği alternatifleri lidersiz bir krizin yönetiminde yumuşak gücünü arttırmak için kullanmaktadır. Fakat Çin'in yüceltmeye çalıştığı bu kavramların arkasında yine ekonomik güç ve yardım ön plana çıkmaktadır. Çin küresel krizde yumuşak gücünü arttırmayı başarabilirdiye, bu ne virüsle başa çıkma tarzı ne de virüsün ilk ortaya çıktığı zamanlarda bunu saklama, dile getiren doktorları tutuklama (Su, 2020) ve yabancı gazetecileri bilgi sızdırma gerekçesiyle sınır dışı etme (Yuan, 2020) politikalarıyla mümkün olmuştur. Çin Sağlık Diplomasisi kapsamında Avrupa'dan Ortadoğu'ya, Afrika'dan Güneydoğu Asya'ya kadar pek çok coğrafya ve ülkeye medikal malzeme ve ekonomik yardımda bulunmuştur. Örneğin, bu yardımlar özellikle İtalya ve

İspanya gibi salgından en çok etkilenen Avrupa ülkelerinde, AB'nin virüsle mücadeleye ortak bir cevap veremediği bir zamanda, Çin'in imajını yükselten en önemli sebep olmuştur (Ghiretti ve Mariani, 2020). Joseph Nye'in (2008) tanımına göre yumuşak güç birinin istediği sonuçları elde etmek için diğerlerini zorlama veya ödeme yapmak yerine çekim ve cazibe yoluyla etkileme yeteneğidir. Buna göre, bir ülkenin yumuşak gücü, kültürüne, siyasi değerlerine ve dış politikasına dayanır. Fakat Çin, uluslararası alanda kültür ve siyasi değerlere dayalı bir cazibe merkezi olmadığı için bu alandaki boşluğu sert güç ve yumuşak gücü birleştiren daha bütüncül bir stratejiyle doldurmaya çalışmaktadır. Çin karakterleriyle sosyalizm adı verilen bu yumuşak güç stratejisi Çin'in ABD'den kalkınma modeli, dış yardım ve yatırım gibi farklı alanlarda bir cazibe merkezi olduğunu ve Çin özelinde sert güç pratiklerinin adaletli bir şekilde uygulanmasının yumuşak gücü beraberinde getirdiğini ifade etmektedir (Glaser ve Murphy, 2009). Ekonomik güç ve yardım Çin için her zaman bir sempati atağı yaratma stratejisinin bir parçası olmasına rağmen, bu atak salgın öncesi Çin'in gelişmekte olan ve az gelişmiş ülkelerde tercih ettiği bir politikayken, salgınla birlikte Çin'in normalde savunmacı bir politika izlediği Avrupa ülkelerinde (Eliküçük ve Aslan, 2020) de tatbik edilmeye başlanmıştır.

COVID-19 yardım programı, Çin Uluslararası İş Birliği Kalkınma Ajansı başkan yardımcısı Deng Boqing tarafından, Çin Halk Cumhuriyeti'nin tarihindeki en yoğun ve en geniş kapsamlı insani yardım operasyonu olarak nitelendirilmiştir (FMPRC, 2020). Bu kapsamda Çin'in yardım sağladığı 89 ülkenin coğrafi olarak dağılımı ise şöyledir; 28 Asya, 16 Avrupa, 26 Afrika, 9 Amerika ve 10 Güney Pasifik ülkesi (FMPRC, 2020). Çin'in salgın boyunca tüm dünyada izlediği küresel yardım kampanyası ana hatlarıyla dört kanal üzerinden yürütülmüştür. Bunlar; hükümetler arası yardım kanalları, sağlık teknolojisi iş birliği kanalı, Çin yerel hükümetlerinin sağladığı yardım kanalları ve hükümet-dışı yardım kanallarıdır (Alton, 2020). Hükümetler arası iş birliğinde Çin'in toplamda sağladığı ekonomik yardımın net bir rakamı yoktur. Ülke bazında hem alıcı ülkelerin hem de Çin resmi makamlarının verdiği rakamlar sadece tıbbi malzemelerin miktarıyla ilgilidir. Buna göre, Ortadoğu'da Çin, kapsamlı stratejik iş birliği yaptığı Mısır, İran ve Suudi Arabistan'dan, Çin'le stratejik iş birliği anlaşması bulunmayan Filistin, Libya ve Yemen'e kadar pek çok ülkeye tıbbi malzeme yardımında bulunmuştur (Zoubir, 2020, s. 5-7). Avrupa'da ise Ortadoğu'dan farklı olarak Çin'in KYG kapsamında iş birliği yaptığı ülkeler en çok yardım alan ülkeler olmuştur. Çin ile 2019 yılında KYG kapsamında mutabakat muhtırası imzalayan ilk G-7 ülkesi olan İtalya (Harlan, 2019), Çin'den en çok kişisel koruyucu ekipman giden ülkelere biri olmuştur. Böylelikle salgının ilk dönemlerinde İtalya'ya AB'den yardım gitmemesi, Çin'in İtalya'nın kurtarıcısı olarak anılmasına yol açmıştır (Verma, 2020, s. 205). Partiler arası diyalog kapsamında Çin-İtalya KYG iş birliğinin en sıkı destekçilerinden İtalya Beş Yıldız Hareketi yine Çin'den gelen yardımı ülke içinde aktif bir şekilde dile getiren partilerden olmuştur (Ghiretti ve Mariani, 2020, s. 38). Orta ve Doğu Avrupa Ülkeleriyle Çin arasında 2012 yılında kurulan 17+1 platformu kapsamında, Çekya, Slovakya, Macaristan, Polonya ve Sırbistan yine Çin'in partiler arası diyaloga önem verdiği ve Avrupa'da en çok yardımı gönderdiği ülkelerin başında gelmektedirler (Bachulska, 2020, s. 64). Güneydoğu Asya'da ise tüm ASEAN üyeleri Çin'in salgın yardımlarından yararlanmışlardır. Fakat Filipinler, Kamboçya ve Myanmar ilk yardım alan ülkeler olurken, Vietnam ve Singapur en son ve en az yardımı alan ülkeler olmuştur (Fook, 2020). Çin'in Güneydoğu Asya'nın salgından

en çok etkilenen ülkesi Endonezya'ya yaptığı yardımlar ise Xi Jinping ile Endonezya Devlet Başkanı Joko Widodo arasında yapılan telefon görüşmesiyle ön plana çıkmıştır. Xi, Çin'in virüsle mücadelede Endonezya'nın yanında olduğunu yinelemiş ve bu kapsamda Endonezya'ya yüklü bir tıbbi malzeme dışında hem test teknolojisi hem de tecrübeli tıbbi uzmanlar yollanmıştır. Çin'in Covid-19 yardımlarında Endonezya'nın ön plana çıkması, salgın sonrasında Güneydoğu Asya'nın en büyük pazarı olan Endonezya'nın Çin ekonomisinin toparlamasında önemli bir rol oynayacağını düşünülmesidir. Ayrıca salgında askıya alınan Endonezya'daki KYG projelerinin, salgının daha da kötüleşmesiyle uzun süre faaliyete geçmeme endişesi Çin'in Endonezya'ya verdiği önceliğin arkasındaki temel sebepler olarak görünmektedir ("Two reasons why China," 2020). Çin 60'lı yıllardan bu yana yardım diplomasının en önemli hedeflerinden biri olan Afrika ülkelerine hükümetler arası iş birliği yoluyla salgının ilk ayında medikal ekipler yanında 5,4 milyon maske ve 1 milyondan fazla test kiti ve koruyucu ekipman göndermiştir (Mwangi, 2020).

Sağlık teknoloji iş birliği ise hem ÇKP ile alıcı ülkelerin partileri arasında kurulan temaslar hem de tıbbi uzmanlar arası çevrimiçi bilgilendirme konferansları ve görüşmeler yoluyla gerçekleştirilmiştir. Buna göre ÇKP 110'dan fazla ülkede 240 siyasi partiyle, Xi Jinping ise uluslararası örgüt liderleri ve 50'den fazla siyasi liderle, virüs hakkında bilgi ve virüsle mücadelede nasıl taktikler uyguladıkları hususunda birtakım tecrübelerini paylaşmışlardır ("Fighting COVID-19," 2020).

Merkezi hükümet dışında yerel hükümetlerin sağladığı yardımlarda Çin'in Sağlık Diplomasisi içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. Kardeş şehir anlaşmaları ve yerel hükümetlerin çeşitli bağlantıları ile yürütülen ikincil diplomasi girişimleri kapsamında öne çıkan örnekler ise şöyledir. Çin'in Jiangxi eyaletinin yerel hükümeti Bulgaristan'a 12.000 tek kullanımlık maske ve 2000 tane Covid-19 için özel maske bağışında bulunmuştur (Tchakarova ve Tonchev, 2020, s.14). Yunanistan'ın Pire şehrine Şangay belediye hükümeti tarafından yapılan 20.000 maske yardımı yanında (Tonchev ve Bentis, 2020, s. 29), Pekin belediye hükümeti tarafından da Seul, Tahran, Tokyo ve Yokohama şehirlerine koruyucu malzeme yardımı yapılmıştır ("Beijing to Donate Medical," 2020).

Hükümet-dışı yardım kanalları ise Çin Kamu İktisadi Teşebbüsleri (KİT), devlet bankaları ve Çin merkezli özel şirketlerdir. KİT'lerin yardım stratejilerinde özellikle bu şirketlerin denizaşırı yatırım yaptığı ülkeler ön plana çıkmaktadır. Örneğin, Çin'in Yunanistan'a bağışladığı 1 milyon koruyucu maskenin yarısı, Yunanistan elektrik iletim işletmesi ADMIE'nin yüzde 24 hissesine sahip Çin elektrik dağıtım şirketi State Grid Corporation tarafından sağlanmıştır (Tonchev ve Bentis, 2020, s. 29). İtalya'nın KYG için önem arz eden Trieste ve Cenova gibi şehirlerinde faaliyet gösteren liman operatörü COSCO Pacific, China Communication Construction Company ve China Merchants Group gibi şirketler yine salgın döneminde İtalya'ya önemli miktarda yardım yapan devlet teşebbüsleridir (Ghiretti ve Mariani, 2020, s. 36). Çin'in kamu teşebbüslerine dünyada bir Çin standardı yaratmak ve sosyal sorumluluğu ön plana çıkaran politikalar izlemek gibi yumuşak gücünü arttırmaya yönelik bir ajanda çizdiği düşünüldüğünde ("Soft Power Building," 2019), Çin devlet teşebbüsleri tarafından yardım yapılan ülkelerde, bu teşebbüslerin birleşme ve satın alma yoluyla yaptıkları yatırımların yol açtığı tartışmaları (Huang, 2018) hafifletme ve yardım projeleriyle prestijini artırma yoluna gittiğini söylemek yanlış olmayacaktır. Ayrıca devlet politika bankalarından

Çin Bankası Kanada'ya büyük bir miktarda tıbbi malzeme yardımında bulunmuştur. Çin Bankası dışında üst düzey yöneticisi Meng Wanzhou'nun Kanada'da tutuklu bulunduğu Çin merkezli özel şirket Huawei'de Kanada'ya yardım yapmıştır (Alton, 2020). Dolayısıyla kamu teşebbüsleri dışında özel şirketlerin de yardım kampanyalarında birtakım hedefler doğrultusunda ilerledikleri izlenimi doğmaktadır. Huawei dışında Çin'in diğer dünyaca ünlü özel şirketleri de salgınla mücadelede pek çok ülkeye yardımda bulunmuşlardır. Bunlardan Alibaba ve Jack Ma şirketleri, Avrupa'da Fransa, İspanya, İtalya, Belçika, Ukrayna'ya medikal yardımda bulunmuştur. Ayrıca Çinli akıllı telefon firmaları Xiaomi ve Oppo'da Avrupa ülkelerine maske ve test kiti gibi tıbbi malzeme yardımlarında bulunmuşlardır (Verma, 2020, s. 206). Çin'in yumuşak gücünü arttıracak düşünölen bu yardımlar, ABD ve AB'nin salgına karşı kolektif mücadeleye geç cevap vermelerinden dolayı kısa bir zaman dilimi için Çin'in dünyadaki imaj ve prestijini yükseltirken, uzun vadede Çin'in propaganda savaşları kapsamında izlediği saldırgan strateji ile hız kaybetmeye başlamıştır. Özellikle ABD ve AB'nin açıkladığı ekonomik paketler, Çin'in resmi rakamlarla açıklanmayan medikal desteğini gölgede bırakan teşvikler olmuştur. ABD Dış İşleri Bakanı Mike Pompeo, Amerikan yardımının sadece kritik medikal malzemelerin teminini değil, tıbbi uzmanların eğitimi gibi ulusal sağlık sistemlerinin topyekün geliştirilmesine yönelik yardımlarını kapsayacağını ifade etmiştir (Pompeo, 2020). Yani ABD Çin yardımının günü kurtarmaya ve yapısal problemleri çözmeye odaklanmayan kısa vadeli bir strateji olduğu ve Amerika'nın küresel sağlıktaki liderliğini devralamayacağını vurgulamaktadır. Yine AB'nin açıkladığı Covid-19 ekonomik kurtarma paketi ("Covid 19: the EU," 2020), Çin'in acil medikal malzeme paketinin önüne geçecek gibi görünmektedir. Özellikle Çin'den gelen test kitlerinin bozuk çıkması (Dudik ve Tomek, 2020) ve kişisel koruyucu ekipmanların AB standartlarını karşılamaması ("Coronavirus: Countries Reject," 2020) gibi problemler Çin'in sempati atağına sekte vurmuştur. Hatta Çin'in insani yardımlarının maske diplomasisi olarak nitelendirilmesinin arkasında Çin'in medikal malzeme teminiyle kısa vadeli çözümler sunması ve bu yardımlarla sorumlu siyasi güç imajını arttırmak gibi birtakım siyasi amaçlarının olduğu fikir ortaya atılmıştır. Yani maske diplomasisi Çin tarafından ortaya koyulmamış hatta Batı'nın Çin'in insani yardımını politikleştirme girişimi olarak değerlendirmiştir ("Mask diplomacy' Hype," 2020). Fakat Çin'in küresel salgında yaptığı insani yardımlarla arttırmaya çalıştığı yumuşak gücüne uluslararası faktörlerden daha çok zarar veren şeyin Çin'in küresel alanda yürüttüğü propaganda faaliyetleri olduğu bir gerçektir. Özellikle Çin'in insani yardımının, Çin medya organları aracılığıyla çok fazla dillendirilmesi, Çin'in yükselen yumuşak gücünü tersine çeviren en önemli sebeplerden biri olmuştur.

Dahası AB Dış İlişkiler ve Güvenlik Politikası Yüksek Temsilcisi Josep Borrell'in Çin ile ABD arasındaki propaganda savaşını küresel anlatı savaşları olarak tanımlamıştır. Çin'in bu savaşta ABD'nin aksine, kendini sorumlu ve güvenilir bir aktör olarak ön plana çıkardığını ifade eden Borrell, Çin'in nüfuz mücadelesi, ekonomik yardım ve hatta cömertlik politikasıyla Avrupa'da jeopolitik etki kazanmaya çalıştığını ima etmiştir (Borrell, 2020). Yine Borrell'in üstü kapalı bir şekilde eleştirdiği diğer bir önemli nokta Çin'in küresel propaganda ağının kurumsal alanda AB'nin Covid-19'la mücadelesi üzerinden dayanışma ve üye ülkelere yardım ulaştırma gibi konularda itibarını sarsacak bir karalama kampanyası yürütmesidir (Borrell, 2020). Çin'in yardım politikasının AB üyesi ülkelerde AB'nin değil Çin'in yardıma geldiği gibi bir anlatı doğurduğunun, salgının Çin'de başladığı ilk zamanlarda, Avrupa ülkelerinden Çin'e giden

yardımların, Çin tarafından özellikle gizli tutulmasına rağmen, Çin'den Avrupa'ya gelen yardımların, devlet medyası ve sosyal medya hesapları yoluyla sürekli gündemde tutulması bu kampanyanın bir parçası olarak değerlendirilmiştir. Örneğin, ilk Çin kargo uçağı acil tıbbi malzemeleri Prag havaalanına ulaştırdığında, Çekya İç İşleri Bakanı Jan Hamacek'in uçağı secde ettiğı (kowtow) görüntüleri sadece Çin basınının da değil, Çekya'ya da da günlerce haber yapılmış ve Çek toplumunda ciddi bir Çin karşıtı tartışma başlatmıştır (Fürst, 2020, s. 18). Yani Çin'in sağlık diplomasisinin politikleştirilmesinden duyduğu kaygı AB'nin ve bireysel bazda AB ülkelerinin Çin'e verdiği cevaplarda ilk sıralarda yer almıştır.

Sağlık diplomasisinin Çin'in yumuşak gücünü pekiştirmek yerine imajına zarar veren diğer bir olay, tıbbi ekipman ve malzemelerin ya bozuk ya da belli bir standardın altına olmasıdır. Örneğin, Türkiye, Hollanda ve İspanya Çin'den gelen virüs testlerini bozuk olduğunu ve maskelerin ise gerekli standartları karşılamadığını açıklamışlardır ("Coronavirus: Countries Reject," 2020). Yani Çin'in sert güç doğru yönetildiğı takdirde yumuşak gücü doğurur anlayışı aleyhine dönmüş ve istenilen başarı sağlanamamıştır. Daha da önemlisi ABD'nin küresel salgında diplomatik ve politik alanlarda verdiği kötü sınavın ekonomik yardımlarla Çin'i geçecek bir etki yaratmasıdır. Amerikan merkez bankası FED'in bir çok ülkeyle döviz takas hattı kurması ve Amerikan tarihinin en büyük ekonomik kurtarma paketinin açıklanmasına ("Coronavirus: Trump Signs," 2020) karşın Çin bütçe sıkıntısı yaşamış ve yeterli bir kurtarma paketi sunamamıştır ("Value of COVID-19," 2020). Drezner'in (2020, s. 10) "devlet gücünün temel ölçüsü, kısıtlanmasız bir şekilde harcama kapasitesiye, Birleşik Devletler benzersiz bir süper güç olmaya devam ediyor" sözlerinden de anlaşıldığı üzere, küresel salgın Çin'in sadece yumuşak güç değil sert güç anlamında da imajına büyük oranda olumlu bir katkı yapmamıştır.

3. Çin'in Küresel Propaganda Ağı

Uluslararası kamuoyunu hedef alan propaganda faaliyetlerinde bulunulması küresel salgın dönemiyle görünürlük kazanmasına rağmen, aslında Xi Jinping'in ÇKP'nin yönetimini devraldığı günden bu yana üzerinde önemle durduğu bir konu olmuştur. Xi propaganda faaliyetleri üzerine düşüncelerini 2013 yılında düzenlenen "Ulusal Propaganda ve İdeoloji Çalışma Konferansında" dile getirmiştir. Daha sonra ÇKP'nin resmi yayın organı olan People's Daily Online'de ÇKP Propaganda Bölümü bakan yardımcısı Cai Mingzhao'nun propagandanın Çin'in yumuşak gücünü arttırmak için nasıl kullanılacağı hususunda direktiflerini yayınlanmıştır. Bu direktifler Çin Rüyasının uluslararası alanda tanıtılması ve Çin'in sesini daha çok duyurmak için denizaşırı propagandanın geliştirilmesi gibi dış kamuoyuna hitap edecek yeni yöntemlerin geliştirilmesini içermektedir (Lams, 2018, s. 393). Yine bu konferansta Xi Jinping kamuoyu savaşlarında internetin ana savaş sahası olduğunu belirtmiş ve 2014 yılında Çin'de siber dünyayı yönlendiren ana siyasi kurum olan İnternet Güvenliği ve Bilişim Merkez Lider Grubunun başkanı olmuştur (Economy, 2018, s. 73). Çin'in hikayesini dünyada iyi anlatmak söylemiyle yola çıkan Xi Jinping, Çin Rüyası ve KYG gibi Çin'in uzun dönemli politika tasarımlarını uluslararası kamuoyuna Çin perspektifinden sunmak ve özellikle Batılıların Çin'i eleştirdiğı noktaları düzeltmek misyonuyla birtakım stratejiler izlemeye başlamıştır (Chan ve Song, 2020). Bunlarda ilki denizaşırı medya stratejisidir. Bu strateji kapsamında Çin Merkez Televizyonu ve denizaşırı bağılı kuruluşları Çin Küresel Televizyon Ağı (CGTN), Çin Ulusal Radyosu ve Çin Uluslararası

Radyosu (CRI) “Çin’in Sesi” adı altında toplanan medya kuruluşları olmuştur. ÇKP’nin resmi yayın organı People’s Daily’nin İngilizce dilinde yayın yapan bağlı kuruluşu Global Times ve ÇKP’nin temel propaganda aracı olan Xinhua News Agency gibi gazeteler ise yine Çin’in uluslararası alanda görünürlüğüne ve prestijine katkı yapmakla görevlendirilen medya kuruluşlarıdır. (Yang, 2017, s. 96). Çin’in küresel propaganda ağının diğer bir ayağı ise sosyal medya platformları üzerinden yürütülen kampanyalardır. Hükümet kuruluşları, diplomatlar ve devlet medyası Twitter, Facebook ve Youtube gibi Çin’de yasaklı olan sosyal medya platformlarında hesaplar açarak uluslararası kamuoyunu hedefleyen faaliyetler izlemeye başlamışlardır (Gill, 2020, s. 100). Çin Dış İşleri Bakanlığı Enformasyon Bölümü genel müdür yardımcısı Lijian Zhao, Çin Dış İşleri Bakanlığı Sözcüsü Hua Chunying, Çin’in ABD büyükelçisi Cui Tiankai, Twitter üzerinden yürüten propaganda savaşlarının önemli isimleriyken, medya kuruluşlarının açtıkları haber hesapları yanında Global Times’in baş editörü Hu Xijin ve CGTN’in haber üreticisi Shen Shiwei gibi isimlerde paylaştıkları içeriklerle medya savaşının önde gelenlerindedir. Bu hesapların pek çoğu 2014 yılı sonrası Xi Jinping’in anlatı savaşları kapsamında başlattığı mücadele çağrısından sonra açılmıştır. Yani internet cephesinde Covid-19 öncesi başlayan bir mücadele vardır. Fakat propaganda savaşlarının Covid-19’la yeni bir döneme girdiğinin en önemli göstergesi bu hesapların 2019 yılı itibarıyla bir önceki yıla göre yüzde 65 oranında artmasıdır (Gill, 2020, s. 100). Yani küresel salgın ÇKP’nin kurduğu denizaşırı propaganda sisteminin denenmesi için bir fırsat olmuştur. Bu bağlamda, Çin devlet medyası ve hükümet yetkililerinin sosyal medya hesaplarından uluslararası kamuoyuna üç farklı anlatı sunulmuştur. Bunlar, Çin’in salgınla mücadelesi diğer ülkelerin izlemesi gereken başarılı bir modeldir, Çin Covid-19’la mücadelede tüm dünyaya yardım ağı sağlayabilen küresel bir liderdir ve korona virüsün kaynağı Çin olmayabilir (Cook, 2020; Zhao, 2020; Jaworsky, & Qiaoan, 2020).

Çin’in kararlı adımlarla ve özverili bir biçimde virüsü kontrol altına aldığı ve bunun hem Xi Jinping’in liderliği hem de ÇKP’nin üstün yönetim biçimiyle sağlandığı en çok altı çizilen anlatılardandır (Molter ve DiResta, 2020, s. 10). China Daily (“China’s Unprecedented Measures Prevent,” 2020)’de yer alan haber de geçen “Çin sisteminin benzersiz kurumsal avantajları olmasaydı, dünya yıkıcı bir salgınla savaşıyor olabilirdi” cümlesi bunun en önemli örneklerindedir. Bu anlatıların arkasındaki temel sebeplerden biri ÇKP’nin salgınla birlikte daha da pekişen meşruiyet problemi. ABD ve AB’nin salgınla mücadele de yetersiz kalmaları, Çin’in elini hem iç hem de dış eleştirilere karşı güçlendiren en önemli faktörlerden biri olmuştur. Bu yüzden Xi Jinping, ÇKP yönetimindeki totaliter sistemin Batı demokrasileri karşısında daha bir sınav verdiğini hem iç kamuoyuna empoze etmeye çalışmış hem de özellikle demokrasi ile otoriterleşme arasında gidip gelen ülkelere Çin sisteminin üstünlüklerini tanıtmaya fırsatı bulmuştur. Bu yüzden ÇKP’nin Covid-19’la mücadelesi, Çin’in özellikle ekonomik yardım ve yatırımlarla yaratmaya çalıştığı Çin standartları ve Çin modeline yeni bir cephenin daha eklenmesine neden olmuştur; ulusal sağlık sistemi modeli.

Çin’in küresel krizde nasıl bir liderlik rolü oynadığı anlatısı ise AB ve ABD’nin yeterli ve etkili bir kolektif strateji izleyemedikleri üzerine kurulmuştur. Bu kapsamda AB üye ve aday ülkelere giden yardımlar hem resmi hükümet hesapları üzerinden hem de medya kuruluşları aracılığıyla uzun süre gündemde tutulmuştur. Salgından en çok etkilenen

Avrupa ülkesi İtalya'nın yardım çığılığına sessiz kalan AB'nin karşısında Çin'den İtalya'ya giden yardımlar karşılığında, İtalyan internet kullanıcıları (netizen) tarafından İtalya'daki Çin Büyükelçiliğinin Facebook hesabına çok sayıda "Grazie Cina" yani "teşekkürler Çin" mesajlarının yollanması hem Çin devlet medya kuruluşları (Chan, 2020) hem de dış işleri bakanlığı sözcüleri tarafından sosyal medya platformlarında sıkça dile getirilmiştir (Zhao, 2020, s. 453). Sırbistan Devlet Başkanı Alexander Vucic'in Avrupa yardımlaşması bir peri masalından ibarettir (Serbia, Hungary Pledge, 2020; Subotić ve Miloš, 2020, s. 4) sözleriyle vücut bulan AB içindeki bölünmüşlük, Çin'in AB'nin yardımlaşma ve birlik konusunda gösterdiği kırılğanlığı eleştirmesini ve demokratik güçler karşısında sorumlu bir büyük güç rolü oynamasını kolaylaştıran etkenler olmuştur. Fakat Çin'in Avrupa ülkelerine yaptığı yardımlar AB'yi hedef alan bir propaganda malzemesi olarak kullanılmaktan daha çok küresel salgında yara alan Amerikan liderliği ve Çin'in yükselişine odaklanmıştır. Örneğin, Çin devlet medyasında, AB'nin ABD'ye olan inancını yitirmeye başladığı (Bo, 2020), Amerikan yardımının gelmediği AB'ye Çin'in yardımda bulunduğu (Zhang B.,2020), Covid-19'la sözde Amerikan liderliğinin bittiği (Blankenship, 2020), salgının AB ile ABD arasında Önce Amerika doktrini ile başlayan çatlakları büyüttüğü ve bunun Çin-AB iş birliği için önemli bir fırsat olduğu (Zhang J., 2020) gibi haberlere sıkça yer verilmiştir.

Çin'in küresel salgındaki anlatı savaşlarının önemli bir kısmı yine sosyal medya üzerinden yürütülen virüsün kaynağının Çin olmayabileceği kampanyasıdır. Lijian Zhao'nun, virüsün Ekim ayında Wuhan'ı ziyaret eden Amerikan askerlerinden bulaşma ihtimali olduğunu içeren bir makaleyi paylaşması bu savaşı tetikleyen bir paylaşım olmuştur (Myers, 2020). Hemen ardından CGTN'in ("Coronavirus May Have Existed," 2020) virüsün kaynağının İtalya olabileceği şeklindeki haberi, bilimsel temelleri dayanmayan makaleler ve haberler üzerinden dikkatleri Çin'in üzerinden dağıtmaya yönelik girişimler olmuştur. Virüsün Amerikan askerlerinden kaynaklı olabileceği haberleri üzerine Trump, virüsü Çin virüsü olarak tanımlamış ve her fırsatta bunu dile getirmiştir ("Trump Angers Beijing," 2020). Böylelikle Çin'in yürüttüğü enformasyon savaşına belli kampanyalar eklenmiştir. Bunlardan Çin devlet aktörleri tarafından sosyal medyada en belirgin olarak kullanılan Zhao (2020) tarafından "Us vs US" kampanyası olarak adlandırılmıştır. Us vs US Çin ve müttefiklerine tekabül eden Us yani "biz" ile ilgili olumlu haberleri, ABD'ye tekabül eden US ile ilgili olumsuz haberleri ön plana çıkarırken, Us'la ilgili olumsuzları ve yine US ile ilgili olumlu haberleri baskılama kampanyasına verilen addir. Bu kampanyada, pozitif Us'in inşası, ABD'nin Çin'in eksiklik ve hatalarına yönelik kınamalarının reddi ve Amerikan sisteminin eleştirisi üzerine kurulmuştur (Zhao, 2020, s.453). Global Times'in editörü Hu Xijin'in, ABD'nin Covid-19'u kontrol altına almaktaki başarısızlığının Çin'in küresel salgınla mücadelede doğru kararları verdiğinin göstergesi olduğu yazısı (Hu, 2020), The China Society for Human Rights Studies'in, ABD'nin virüsle mücadele de gösterdiği sorumsuzluğun insani felakete yol açtığı ve bunun Amerikan-tarzı insan haklarının krizini derinleştirdiği makalesi ("The COVID-19 Pandemic," 2020) ve Çin'in Güney Afrika Büyükelçiliği sosyal medya hesabından yapılan Jack Ma şirketinin yaptığı yardımların üzerinden "Konuşmak yerine yapıyoruz. Biz düşman değil dostuz. Amerikalılar aynısını Çinliler için yapabilir mi? paylaşımı (Zhao, 2020, s.454) Us vs US kampanyasının örneklerindedir.

Sonuç

Bu çalışmada Çin'in Covid-19 mücadelesi sağlık ipek yolu diplomasisi ve küresel propaganda faaliyetleri kapsamında ele alınmıştır. Çin'in küresel salgındaki Sağlık İpek Yolu diplomasisi kapsamında arttırmaya çalıştığı yumuşak gücünün ve küresel propaganda ağı kurarak hem yüceltmeye hem de ona yönelik olumsuz algıları bertaraf etmeye çalıştığı imajının ne oranda değiştiğini Covid-19'dan yüksek oranda etkilenen, hem ilk defa Çin'in sempati atağına sahne olan hem de ABD ile Çin arasında stratejik rekabetin önemli bir ayağı olan Avrupa üzerinden analiz edilmiştir. Çin salgın sürecinde sağlık ipek yolunu ilk defa komşu ülkeler dışında bir coğrafya da tatbik etme imkânı bulmuştur. Bu yüzden Çin'in sert güçle harmanlanmış bütüncül yumuşak güç stratejisi, Avrupa ülkelerine yapılan sağlık yardımları üzerinden dünya politikasında ilk sınavını vermiştir. Sağlık diplomasisi dışında küresel salgın Xi Jinping'in üzerinde titizlikle durduğu Çin'in dünyadaki imajını yükseltmeye yönelik propaganda faaliyetlerinin hız kazanmasına neden olmuştur. Bu bağlamda hem Çin devlet medyası hem de devlet görevlileri sosyal medya üzerinden anlatı kampanyaları başlatmışlardır.

Çalışmanın ulaştığı sonuçlar ise şöyledir: Küresel salgın uluslararası politikanın temel dinamiklerinde dönüştürücü bir etki yaratmamıştır. Çin'in arttırmak istediği yumuşak gücü zaten halihazırda etki alanı içinde olan ülkeler dışında büyük bir karşılık bulamamıştır. Fakat AB üye ülkeleri arasında salgınla daha da derinleşen ayrılıklar, Çin'in sadece ekonomik değil aynı zamanda AB'nin kurumsal yapısına da karşı bir tehdit olarak algılanmasının önünü açmıştır. Salgın Amerikan liderliğinin sorgulanmasına yol açsa da uluslararası kamuoyunda bu boşluğu hem yumuşak hem de sert güç alanında Çin'in doldurabileceği gibi bir algının yerleştiğini söylemek mümkün görünmemektedir. Fakat küresel salgının uluslararası politikaya getirdiği en önemli değişiklik olumlu veya olumsuz sonuçlanması önemli olmaksızın Çin'in kurduğu küresel propaganda ağının dünyaya artık tek bir anlatının hâkim olmasına izin vermeyeceğidir.

Yazarlık Katkı Beyanı: "Çin'in Covid-19'la Mücadelesi: Sağlık İpek Yolu ve Küresel Propaganda Savaşları" başlıklı çalışmayı şahsım Nilgün ELİKÜÇÜK YILDIRIM olarak tek başıma hazırladığımı beyan ederim.

Kaynakça

- Alton, T. (2020, Apr. 8). China's Global aid Blitz and "mask diplomacy" China Institute. <https://www.ualberta.ca/china-institute/news-events/the-latest/2020/04/mask-diplomacy.html> Erişim tarihi: 10.11. 2020
- Bachulska, A. (2020). Exploring China's Diplomatic Offensive in Central and Eastern Europe Amidst Its 'Mask Diplomacy'. A. Tirkey (Ed.), *Uncharted territory: Emerging world order post COVID-19* içinde (63-67. ss.). New Delhi: *ORF and Global Policy Journal*, 2020. https://www.orfonline.org/wp-content/uploads/2020/06/GP-ORF-Uncharted-Territory_June-25.pdf#page=63 Erişim tarihi: 12.10.2020
- Beijing to donate medical supplies to Seoul, Tehran, Tokyo (2020, March 13). http://www.xinhuanet.com/english/2020-03/13/c_138873088.htm Erişim tarihi: 14.11.2020
- Blankenship, B. (2020, Apr. 13). COVID-19 shows the demise of so-called American

- leadership. <https://news.cgtn.com/news/2020-04-13/COVID-19-shows-the-demise-of-so-called-American-leadership-PD8qjf6Yec/index.html> Erişim tarihi: 14.11.2020
- Bo, L. (2020, July 23). Europeans feeling loss of faith in US. <https://www.chinadaily.com.cn/a/202007/23/WS5f18f764a31083481725b952.html> Erişim tarihi: 14.11.2020
- Borrell, J. (2020, March 24). EU HRVP Josep Borrell: The Coronavirus pandemic and the new world it is creating. https://eeas.europa.eu/delegations/china/76401/eu-hrvp-josep-borrell-coronavirus-pandemic-and-new-world-it-creating_en Erişim tarihi: 15.11.2020
- Cameron, F. (2020). EU-Asia should defend multilateralism. *Asia Europe Journal*, 18, 217-22. <https://doi.org/10.1007/s10308-020-00574-3>
- Chan, A. (2020, March, 17). 'Grazie Cina!' China, Italy jointly fighting COVID-19. <https://www.chinadaily.com.cn/a/202003/17/WS5e7080f8a31012821727fc95.html> Erişim tarihi: 20.11.2020
- Chan, S. I. ve Song, W. (2020). Telling the China story well: A discursive approach to the analysis of Chinese foreign policy in the "belt and road" initiative. *Chinese Political Science Review*, 5, 413-437.
- Chen J, Bergquist R, Zhou X-N, Xue J-B ve Qian M-B (2019). Combating infectious disease epidemics through China's Belt and Road Initiative. *PLoS Negl Trop Dis* 13(4): e0007107. <https://doi.org/10.1371/journal.pntd.0007107>
- China's unprecedented measures prevent novel coronavirus infecting the world: China Daily editorial. (2020, Feb. 20). <https://www.chinadaily.com.cn/a/202002/20/WS5e4e7a7ca310128217279147.html> Erişim tarihi: 20.11.2020
- Commentary: In war against COVID-19, vision of community with shared future shines (2020, March 11) http://www.xinhuanet.com/english/2020-03/11/c_138866546.htm Erişim tarihi: 20.11.2020
- Cook, S. (2020, Apr 20). Beijing's coronavirus propaganda has both foreign and domestic targets. <https://freedomhouse.org/article/beijings-coronavirus-propaganda-has-both-foreign-and-domestic-targets> Erişim tarihi: 20.11.2020
- Coronavirus may have existed in Italy since November: local researcher. (2020, March 22). <https://news.cgtn.com/news/2020-03-22/Coronavirus-may-have-existed-in-Italy-since-November-local-researcher-P4i2As2OAg/index.html> Erişim tarihi: 22.11.2020
- Coronavirus: Countries reject Chinese-made equipment. (2020, March 30). <https://www.bbc.com/news/world-europe-52092395> Erişim tarihi: 20.11.2020
- Coronavirus: Trump signs into law largest bailout in US history. (2020, March 30). <https://www.bbc.com/news/world-us-canada-52070718> Erişim tarihi: 12.11.2020
- Covid-19: the EU plan for the economic recovery. (2020, July 29). <https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/economy/20200513STO79012/covid-19-the-eu-plan-for-the-economic-recovery> Erişim tarihi: 03.11.2020
- Dorman, D. (2020). China's Global COVID-19 Assistance is Humanitarian and Geopolitical. That's Why People are Worried. Security Nexus. <https://apcss.org/wp-content/uploads/2020/04/Security-nexus-Dorman-2n.pdf> Erişim tarihi: 05.11.2020

- Drezner, D. W. (2020). The song remains the same: International relations after COVID-19. *International Organization*, 1-18. <https://doi.org/10.1017/S0020818320000351>
- Dudik, A. ve Tomek, R. (2020, March 31). Faulty Virus Tests Cloud China's European Outreach Over Covid-19. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2020-04-01/faulty-virus-tests-cloud-china-s-european-outreach-over-covid-19> Erişim tarihi: 21.11.2020
- Economy, E. (2018). *The third revolution: Xi Jinping and the new Chinese state*. Oxford University Press.
- Edel, C., Rapp-Hooper, M. (2020, May 18). The 5 ways U.S.-China competition is hardening. <https://foreignpolicy.com/2020/05/18/united-states-competition-coronavirus-pandemic-tensions/> Erişim tarihi: 20.11.2020
- Eliküçük Yıldırım, N., Aslan, M. (2020). China's charm defensive: Image protection by acquiring mass entertainment. *Pacific Focus*, 35(1), 141-171.
- Fighting COVID-19: China in action (2020, June 7). http://english.scio.gov.cn/whitepapers/2020-06/07/content_76135269.htm Erişim tarihi: 01.12.2020
- FMPRC (2020, March 26). State Council Information Office Press Conference on China's Cooperation with the International Community in Fighting COVID-19. https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/topics_665678/kjgzbdffyq/t1762620.shtml Erişim tarihi: 20.11.2020
- Fook, L. L. (2020). China's COVID-19 assistance to Southeast Asia: Uninterrupted aid amid global uncertainties. ISEAS, https://think-asia.org/bitstream/handle/11540/12101/ISEAS_Perspective_2020_58.pdf?sequence=1 Erişim tarihi: 02.12.2020
- Fürst, R. (2020). Czechia: Covid-19 puts China at centre of increasingly divisive national debate. J. Seaman (Ed.), COVID-19 and Europe-China relations: a country-level analysis içinde (17-20. ss.) Special Report European Think-Tank Network on China. https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/etnc_special_report_covid-19_china_europe_2020.pdf Erişim tarihi: 02.11.2020
- Ghiretti F., Mariani L. (2020). Italy: Cooperation, competition and local politics amid Covid-19. J. Seaman (Ed.), COVID-19 and Europe-China relations: a country-level analysis içinde (35-39. ss.) Special Report European Think-Tank Network on China. https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/etnc_special_report_covid-19_china_europe_2020.pdf Erişim tarihi: 05.12.2020
- Gill, B. (2020). China's global influence: Post-COVID prospects for soft power. *The Washington Quarterly*, 43(2), 97-115.
- Gilsinan, K. (2020, May 6). China's bargain on global influence is paying off. <https://www.theatlantic.com/politics/archive/2020/05/china-global-influence-who-united-states/611227/> Erişim tarihi: 20.11.2020
- Glaser, B. S., Murphy, M. E. (2009). Soft Power with Chinese Characteristics: The Ongoing Debate. C. McGiffert (Ed.), *Chinese Soft Power and Its Implications for the United States: Competition and Cooperation in the Developing World: A Report of the*

- CSIS Smart Power Initiative içinde (10-26, ss.). Washington, D.C: CSIS.
- Greer, S. L., King, E. J., da Fonseca, E. M., Peralta-Santos, A. (2020). The comparative politics of COVID-19: The need to understand government responses. *Global Public Health*, 1-4. <https://doi.org/10.1080/17441692.2020.1783340>
- Harlan, C. (2019, March 23). A defiant Italy becomes the first G-7 country to sign on to China's Belt and Road Initiative. https://www.washingtonpost.com/world/europe/defiant-italy-becomes-the-first-g7-country-to-sign-on-to-chinas-belt-and-road-initiative/2019/03/22/54a732d4-4bdf-11e9-8cfc-2c5d0999c21e_story.html Erişim tarihi: 20.11.2020
- Hu, X. (2020). Failure of US to curb COVID-19 shows China made right decisions in epidemic fight. <https://www.globaltimes.cn/content/1187242.shtml> Erişim tarihi: 20.12.2020
- Huang, K. (2018, Sep. 23). Why China buying up ports is worrying Europe. <https://www.scmp.com/news/china/diplomacy/article/2165341/why-china-buying-ports-worrying-europe> Erişim tarihi: 12.11.2020
- Jaishankar, D. (2020). What does COVID-19 tell us about democracy vs authoritarianism?. A. Tirkey (Ed.), *Uncharted territory: emerging world order post COVID-19 içinde* (23-27. ss.). New Delhi: ORF and Global Policy Journal. https://www.orfonline.org/wp-content/uploads/2020/06/GP-ORF-Uncharted-Territory_June-25.pdf#page=23 Erişim tarihi: 04.11.2020
- Jaworsky, B. N., Qiaoan, R. (2020). The Politics of blaming: the narrative battle between China and the US over COVID-19. *Journal of Chinese political science*, 1-21.
- Joshi, M. (2020). US and China in COVID-19 era: engagement, strategic competition and beyond. A. Tirkey (Ed.), *Uncharted territory: Emerging world order post COVID-19 içinde* (16-22. ss.). New Delhi: ORF and Global Policy Journal, 2020. https://www.orfonline.org/wp-content/uploads/2020/06/GP-ORF-Uncharted-Territory_June-25.pdf#page=16 Erişim tarihi: 05.11.2020
- Lams, L. (2018). Examining strategic narratives in Chinese official discourse under Xi Jinping. *Journal of Chinese Political Science*, 23(3), 387-411.
- Lancaster, K., Rubin, M., Rapp-Hooper M. (2020, Apr. 10). Mapping China's Health Silk Road. <https://www.cfr.org/blog/mapping-chinas-health-silk-road> Erişim tarihi: 12. 11.2020
- 'Mask diplomacy' hype unhelpful. (2020, Apr. 3). <https://www.globaltimes.cn/content/1184582.shtml> Erişim tarihi: 05.12.2020
- Matura, T. (2020). Hungary: Business as usual with China amid Covid-19. J. Seaman (Ed.), *COVID-19 and Europe-China relations: a country-level analysis içinde* (32-34. ss.). Special Report European Think-Tank Network on China. https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/etnc_special_report_covid-19_china_europe_2020.pdf Erişim tarihi: 03. 11.2020
- Mountjoy, S. (2009). *Manifest destiny: Westward expansion*. Infobase Publishing.
- Molter, V., DiResta, R. (2020). Pandemics & propaganda: How Chinese state media creates and propagates CCP coronavirus narratives. *The Harvard Kennedy School (HKS)*

- Misinformation Review*, Special Issue on Covid-19 and Misinformation. 1(3), 1-24. <https://doi.org/10.37016/mr-2020-025>
- Mwangi, N. (2020, June 18). China's aid to Africa in fighting COVID-19. <https://africa.cgtn.com/2020/06/18/chinas-aid-to-africa-in-fighting-covid-19/> Erişim tarihi: 20.11.2020
- Myers, S. L. (2020, March 13). China Spins Tale That the U.S. Army Started the Coronavirus Epidemic. <https://www.nytimes.com/2020/03/13/world/asia/coronavirus-china-conspiracy-theory.html> Erişim tarihi: 07.12.2020
- Nye Jr, J. S. (2008). Public diplomacy and soft power. *The annals of the American academy of political and social science*, 616(1), 94-109.
- Pompeo, M. R. (2020, Apr. 8). Continuing U.S. leadership in global Covid-19 response through additional U.S. foreign assistance. <https://www.state.gov/continuing-u-s-leadership-in-the-global-covid-19-response-through-additional-u-s-foreign-assistance/> Erişim tarihi: 08.11.2020
- Ramachandran, V. (2020, May 8). China as a world leader: Assessing implications of COVID-19, BRI and a "Global Common Destiny". Niice. https://niice.org.np/archives/4555?fbclid=IwAR2kvx6LPtNWE1bTapLBVEuSEz-xMYjNiH4RAlafwbQx5Guy0_49NJAtLc Erişim tarihi: 20.11.2020
- Rolland, N. (2020, January). *China's vision for a new world order*. National Bureau of Asian Research, Special Report 83. https://www.nbr.org/wp-content/uploads/pdfs/publications/sr83_chinasvision_jan2020.pdf. Erişim Tarihi: 18.02.2020.
- Serbia, Hungary pledge to accelerate post-pandemic cooperation. (2020, May 15). http://www.xinhuanet.com/english/2020-05/15/c_139060255.htm Erişim tarihi: 09.11.2020
- Soft power building of Chinese enterprises overseas. (2019, Apr. 17). <http://en.goldenbeechina.com/index.php/Home/Insights/show/id/97> Erişim tarihi: 18.12.2020
- Stasavage, D. (2020). Democracy, autocracy, and emergency threats: Lessons for COVID-19 from the last thousand years. *International Organization*, 1-17. <http://doi:10.1017/S0020818320000338>
- Su. A. (2020, Feb. 6). A doctor was arrested for warning China about the coronavirus. Then he died of it. <https://www.latimes.com/world-nation/story/2020-02-06/coronavirus-china-xi-li-wenliang> Erişim tarihi: 02.11.2020
- Subotić, S., Miloš, J. (2020, April). What have we learned from the COVID-19 crisis in terms of Sino-Serbian relations?. *CEP Policy Brief*. <https://cep.org.rs/wp-content/uploads/2020/04/What-have-we-learned-from-the-COVID-19-crisis-in-terms-of-Sino-Serbian-relations.pdf>
- Tchakarova, V., Tonchev P. (2020). Bulgaria: Limited dependence on medical supplies from China, but proactive Chinese public diplomacy. J. Seaman (Ed.), COVID-19 and Europe-China relations: a country-level analysis içinde (14-16. ss.) Special Report European Think-Tank Network on China. https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/etnc_special_report_covid-19_china_europe_2020.pdf Erişim tarihi: 02.11.2020

- The COVID-19 Pandemic Magnifies the Crisis of "U.S.-Style Human Rights. (2020, June 11). http://www.xinhuanet.com/english/2020-06/11/c_139130867.htm Erişim tarihi: 08. 11.2020
- Tonchev, P., Bentis, A. (2020). Close – and primarily commercial- cooperation between Greece and China. J. Seaman (Ed.), COVID-19 and Europe-China relations: a country-level analysis içinde (30-32. ss.) Special Report European Think-Tank Network on China. https://www.ifri.org/sites/default/files/atoms/files/etnc_special_report_covid-19_china_europe_2020.pdf Erişim tarihi: 12. 11.2020
- Trump angers Beijing with 'Chinese virus' tweet. (2020, March 17). <https://www.bbc.com/news/world-asia-india-51928011> Erişim tarihi: 20.11.2020
- Two reasons why China needs to expand its help to Indonesia to deal with COVID-19 (2020, Apr. 17). <https://theconversation.com/two-reasons-why-china-needs-to-expand-its-help-to-indonesia-to-deal-with-covid-19-136245> Erişim tarihi: 12.11.2020
- Value of COVID-19 fiscal stimulus packages in G20 countries as of July 2020, as a share of GDP. (2020). <https://www.statista.com/statistics/1107572/covid-19-value-g20-stimulus-packages-share-gdp/> Erişim tarihi: 05.12.2020
- Verma, R. (2020). China's 'mask diplomacy' to change the COVID-19 narrative in Europe. *Asia Europe Journal*, 18, 205-209.
- Yan, X. (2014). From keeping a low profile to striving for achievement. *The Chinese Journal of International Politics*, 7(2), 53-184.
- Yang, S. X. (2017). Soft Power And The Strategic Context For China's 'Media Going Global' Policy. Thussu, D. K., De Burgh, H., Shi, A. (Eds.), *China's media go global* içinde (79-100. ss.). Routledge.
- Yuan, S. (2020, Feb. 19). China expels foreign journalists as coronavirus deaths climb. <https://www.aljazeera.com/news/2020/02/china-expels-foreign-journalists-coronavirus-deaths-climb-200220003102995.html> Erişim tarihi: 20.12.2020
- Zhang, B. (2020, March 23). China returns favor to EU when US help is absent. <https://www.globaltimes.cn/content/1183460.shtml> Erişim tarihi: 02.11.2020
- Zhang, D. (2018). The concept of 'community of common destiny' in China's diplomacy: Meaning, motives and implications. *Asia & the Pacific Policy Studies*, 5(2), 196-207.
- Zhang, J. (2020, July 30). China-US tensions offer EU new opportunity. <https://www.globaltimes.cn/content/1196156.shtml> Erişim tarihi: 08.11.2020
- Zhao, X. (2020). How China's state actors create a "Us vs US" world during Covid-19 pandemic on social media. *Media and Communication*, 8(2), 452-457.
- Zhu, Z. (2020, May 15). Interpreting China's 'Wolf-Warrior Diplomacy'. <https://thediplomat.com/2020/05/interpreting-chinas-wolf-warrior-diplomacy/> Erişim tarihi: 12.11.2020
- Zoubir, Y.H. (2020, July). China's 'Health Silk Road' diplomacy in the MENA. Med Dialogue Series No. 27. https://www.kas.de/documents/282499/282548/MDS_China+Health+Silk+Road+Diplomacy.pdf/3b0af715-8671-cb10-5022-5e4a94eec086?version=2.0&t=1595341252822 Erişim tarihi: 20.11.2020

CHINA'S STRUGGLE WITH COVID-19 : HEALTH SILK ROAD AND GLOBAL PROPAGANDA WARS

Nilgün ELİKÜÇÜK YILDIRIM

Extended Abstract

Although the pandemic is an important turning point in changing daily life practices, it does not seem to lead to a direct transformation of international politics, except for further exacerbation of already main topics of discussion (Drezner, 2020). However, the most important fact revealed by the epidemic in terms of the dynamics of international politics is the leadership gap experienced in the first global crisis the world has seen since 2010 when China achieved the status of the world's second-largest economy. Europe and Asia, traditionally focused on the steps that the United States will take in international crises, have for the first time found themselves in the middle of an information war in which the United States criticizes international organizations and states, rather than leading a collective action. More importantly, as a result of Donald Trump's information and disinformation campaigns, the credibility of the United States has been seriously questioned even by its allies (Cameron, 2020: 217). In information wars, the US criticizes China for being the source of the virus and methods of fighting the virus, while China aims to raise its international image, which has declined with Covid-19, by creating a global propaganda network with the rhetoric of telling China's story well to the world. The addition of information or propaganda wars to the rivalry between China and America signals two important changes that pandemic has brought to international politics, at least for now. The first is the clarification of the actors of the international balance of power. Instead of assuming leadership responsibility, the United States has developed accusatory rhetoric against China. This placed China directly opposite the United States in the international status hierarchy and has shown to small and medium actors of international politics a clear picture of the world now having two different centers of gravity. The second is China's shift from passive/defensive diplomacy to active/offensive diplomacy. (Zhu, 2020). The aim of offensive diplomacy is to introduce China's fight against the pandemic as a success story that will be a model for other countries and to spread a narrative that attributes China's global leadership role in this struggle to the world (Cook, 2020). However, while global pandemic has intensified the economic and technological hard power rivalry between China and the United States, it has also spawned a soft power race over their economic and political responses to the fight against Covid-19. However, the methods used by China to increase its soft power have sometimes turned into propaganda and information and narrative wars have been added to the struggle between the two great powers as a new field. China to increase its soft power through its global aid network including local and central governments, state-owned companies, private companies, and individual donations has provided medical equipment for countries in Europe, the Middle East, and Southeast Asia. However, for the first time, China is waging an information war with the pandemic, targeting not

only national but also international public opinion. Promotion of Chinese aid by Chinese international media outlets and endeavors of Chinese diplomats to change the flow of information and perception internationally through social media platforms reveals that China's policy is based on global propaganda. In this regard, the study will discuss the strategies pursued by China to increase its soft power throughout the pandemic around the concepts of "Health Silk Road", "Community of Common Destiny" and "Mask Diplomacy". Afterward, CCP's tell China's story well campaign will be discussed through analyzing social media accounts of Chinese diplomats and Chinese state media outlets.